ترامپ مثل ویروس؛
آشوبی که به‌زودی هزینه خود را تحمیل خواهد کرد

پل کروگمن
پروفسور بازنشسته اقتصاد و امور بین‌الملل در دانشگاه پرینستون

می‌خواهم پیش از آنکه امروز شروع کنم به دوچرخه‌سواری، چند کلمه‌ای بنویسم. وقتی نوسانات شدید بازار سهام در واکنش به مسائلی که حتی تغییرات واقعی سیاستی نیستند، بلکه صرفا اشارات و شایعاتی پیرامون امکان تغییرات سیاستی‌اند، را نگاه می‌کنم واقعاً شگفت‌زده می‌شوم. در شماره دیروز واشنگتن‌پست، مقاله‌ای با این عنوان منتشر شده است: «کاخ سفید لحن خود در قبال تعرفه‌ها علیه چین را نرم‌تر کرده، اما به این زودی‌ها قصد کاهش آن‌ها را ندارد». بسیار خب، نرم‌تر کردن لحن تا چه اندازه می‌تواند نشانگر آن باشد که در واقعیت چه روی خواهد داد؟ (این مقاله در انتهای همین متن آمده است).

این فقط یک تغییر لحن بوده، با این وجود، چرا امروز بازار سهام به چنین «بی‌خبری» (خبر فاقد محتوای واقعی یا فاقد یک تغییر اثرگذار در سیاست) واکنش صعودی نشان داد؟ به گمان من، بازارها وضعیتی شبیه فردی گرفتار در یک رابطه‌ی آزارگرایانه را پیدا کرده‌اند که همچنان در مرحله‌ی انکار باقی مانده و با چنگ زدن به هر نشانه‌ی ظاهری از اصلاح احتمالی، امید به تغییر اساسی احتمالی در رفتار آن آزارگر را دارند.

ظاهرا سرمایه‌گذاران و رسانه‌های خبری هنوز نیاموخته‌اند که نمی‌توانند گزارش‌های ظاهرا محرمانه پیرامون نحوه‌ی اندیشیدن دستگاه اجرایی «ترامپ» را همان‌گونه بخوانند که رفتار یک دولت متعارف و نشانه‌هایی از تغییر جهت‌گیری فرآیند سیاست‌گذاری آن را تحلیل می‌کنند. در حال حاضر آمریکا اساسا فاقد یک فرآیند سیاست‌گذاری است. «ترامپ» بسته به این‌که آخرین فردی که با او گفتگو کرده چه کسی باشد، نظر خود را تغییر می‌دهد. شاید حرکت بعدی او را همان مهمانی مشخص کند که در ضیافتی که به افتخار بزرگ‌ترین رشوه‌دهندگانش برگزار کرده[1]، شرکت کرده و این البته دقیقا توصیف واقعی کسانی است که بیشترین مقدار از سکه‌ی ترامپ را خریداری کرده‌اند.

به گمان من، بازار سهام را فراموش و تمرکزتان را معطوف به اقتصاد واقعی کنید، جایی که تمام شواهد حاکی از آن‌اند که هرج‌ومرج سیاستی، به‌زودی پیامدهای ملموس و مخربی بر جای خواهد گذاشت. «کتاب بژ[2]» فدرال رزرو، که بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه‌های فعالان اقتصادی است، تصریح می‌کند که «ابهام پیرامون سیاست تجاری بین‌المللی، به‌نحوی فراگیر در تمام گزارش‌ها مشهود است.» و این سطح از ابهام، آثار نامطلوبی بر اقتصاد واقعی خواهد گذاشت.

1.https://www.bbc.com/news/articles/ce8g2kpzx0go
2.https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/beige-book202504-summary.htm

بسیاری از نهادهای متخصص امر پیش‌بینی، اکنون انتظار بروز رکود اقتصادی در آمریکا را دارند. با این حال، اثرات تعرفه‌های ناپایدار و تهدیدهای تعرفه‌ای ممکن است حتی پیش از آن که اقتصاد فرصت ورود به مرحله رکود را بیابد، نمایان شود. داده‌های اولیه حاکی از آن‌اند که واردات از آسیا، که پیش‌تر در پی تلاش واردکنندگان برای پیش‌دستی بر تعرفه‌ها به‌شدت افزایش یافته بود، اکنون به کلی فروپاشیده است (به نمودار انتهای این متن نگاه کنید).

گزارش‌ها حاکی از آن‌اند که مدیران عامل شرکت‌های «تارگت» و «والمارت» به «ترامپ» هشدار داده‌اند[1] که ممکن است در عرض چند هفته شاهد قفسه‌های خالی در فروشگاه‌های خود باشیم و البته که تجارت خارجی یک کشور با اشارات مبهم در کنفرانس‌های مالی پشت درهای بسته احیا نخواهد شد. بنگاه‌ها برای تصمیم‌گیری نیازمند درجه‌ای از قطعیت در سیاست‌گذاری‌اند، چیزی که (در این دولت) به‌دست نخواهند آورد.

به بیان دیگر، ممکن است به‌زودی با اختلالی در زنجیره‌های تامین مواجه شویم که یادآور آن چیزی است که در جریان و پس از همه‌گیری کووید-۱۹ رخ داد. اما این‌بار ویروسی در کار نخواهد بود؛ بلکه عامل اصلی، دونالد «ترامپ» خواهد بود. و این‌بار، واکسنی نخواهد بود که ما را نجات دهد. ما برای سه سال و سه ماه آینده، با این عامل بی‌ثباتی گرفتار خواهیم بود.

کاخ سفید لحن خود در قبال تعرفه‌ها علیه چین را نرم‌تر کرده، اما به این زودی‌ها قصد کاهش آن‌ها را ندارد

«دونالد ترامپ»، که از تشدید واکنش‌ها نسبت به برنامه‌های تعرفه‌ای تاریخی‌اش آسیب‌پذیر شده، روز چهارشنبه (۳ اردیبهشت) سیگنال‌هایی مبنی بر تلاش برای پایان دادن به شدیدترین دوره منازعات تجاری جهانی طی چند دهه اخیر ارسال کرد. رئیس‌جمهور طی هفته‌ها از ضرورت تحمل رنج‌های کوتاه‌مدت از سوی آمریکایی‌ها سخن می‌گفت تا در نهایت به وعده‌ی خود مبنی بر ورود به «عصر طلایی» رفاه مبتنی بر تولید صنعتی دست یابند. اما در حالی که بازارهای مالی دچار تلاطم شده‌اند[2] و رهبران بنگاه‌های اقتصادی نسبت به کمبود کالا هشدار می‌دهند، «ترامپ» اکنون بر دستیابی به «توافقی منصفانه» با چین تأکید دارد و مشاوران او نیز از چشم‌انداز حصول توافق‌های اولیه دیگر سخن می‌گویند.

اظهارات آشتی‌جویانه دونالد «ترامپ» درباره «جروم اچ. پاول»، رئیس فدرال رزرو، در کنار لحن خوش‌بینانه‌اش نسبت به تجارت جهانی، محرکی کافی برای شکل‌گیری یک موج صعودی در بازار وال‌استریت بود. همچنین، حمایت علنی «اسکات بسنت[3]»، وزیر خزانه‌داری، از تداوم نقش آمریکا در صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، هرچند مشروط به اصلاحات نهادی کرد، به بهبود فضای روانی بازار افزود. در وال‌استریت، سرمایه‌گذاران به استقبال این تغییر رویکرد ظاهری رفتند، به‌طوری که شاخص «اس‌اندپی ۵۰۰» در معاملات ابتدایی با رشدی نزدیک به ۳.۵ درصد مواجه شد، گرچه در پایان معاملات روز با ۱.۷ درصد افزایش بسته شد.

در سال جاری تا اینجا، شاخص‌های بورسی بیش از ۸ درصد کاهش یافته‌اند؛ چراکه وعده‌های «ترامپ» برای یک انقلاب در اقتصاد جهانی، محاسبات مربوط به درآمدهای آتی شرکت‌ها را با عدم‌قطعیت مواجه ساخته است. «تیموتی کیلر»، همکار ارشد در بخش تجارت شرکت حقوقی «مایر براون»، اظهار داشت که "این تغییر در برنامه‌ریزی به نفع او و به نفع کشور است؛ چرا که مسیر قبلی به‌روشنی به‌سوی فاجعه می‌رفت". «اسکات بسنت» نیز در گفت‌وگو با خبرنگاران عنوان کرد که مذاکرات با هند به سرعت در حال پیشرفت است و طرفین به حصول توافق نهایی «بسیار نزدیک» هستند.

با این حال، او سطح انتظارات از موفقیت را نیز کاهش داد و خاطرنشان کرد که هرگونه توافق اولیه، معادل یک توافقنامه تجاری کلاسیک نخواهد بود. به‌عنوان نمونه، «توافقنامه آمریکا،مکزیک،کانادا» که در نخستین دوره ریاست‌جمهوری «ترامپ» به امضا رسید، شامل صدها صفحه مفاد حقوقی و فنی است[4]. «بسنت» اظهار داشت: "ترتیبات رضایت‌بخش لزوماً به معنای نوشته‌هایی در قالب یک سند تجاری نهایی‌شده نیستند؛ بلکه به معنای دستیابی به توافقی اصولی و آغاز فرآیند اجرای آن هستند".

در حالی که رئیس‌جمهور و تیمش تلاش می‌کنند بر جنبه‌های مثبت تأکید کنند، بالاترین سطح تعرفه‌ها طی بیش از یک قرن گذشته، همچنان چشم‌انداز اقتصادی را تحت

1.https://www.cbsnews.com/news/walmart-target-trump-tariff-supply-chains

2.https://www.washingtonpost.com/business/2025/04/15/dollar-investors-treasuries-safety

3.https://www.washingtonpost.com/business/2025/04/23/bessent-world-bank-imf-treasury

4. https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/agreement-between

فشار قرار داده است. روز سه‌شنبه (۲ اردیبهشت)، صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی خود از رشد اقتصاد جهانی را برای سال جاری به ۲.۸ درصد کاهش داد[1]، که نیم درصد کمتر از برآورد ماه ژانویه این نهاد بود. اقتصاددانان صندوق اعلام کردند که تعرفه‌های گسترده دولت «ترامپ» و عدم‌قطعیت فراگیر پیرامون فرآیند سیاست‌گذاری وی، عامل یک «کاهش قابل‌توجه» در فعالیت‌های اقتصادی بوده‌اند.

«بسنت» روز چهارشنبه (۳ اردیبهشت) گفت که «ترامپ» تعرفه‌ها بر چین را بدون توافقی از سوی هر دو دولت برای کاهش تنش‌های تجاری که باعث نااطمینانی در بازارهای جهانی شده و عملاً جریان کالاها میان دو اقتصاد بزرگ جهان را قطع کرده، کاهش نخواهد داد. «بسنت» که گفته در حال مذاکره تجاری با بیش از دوازده کشور است، افزود که مذاکرات میان دیپلمات‌های آمریکا و چین آغاز نشده است. با این حال، رئیس‌جمهور در سخنرانی خود در کاخ سفید اظهار کرد که او به‌طور «فعال» با مقامات چینی در حال گفتگو است و پیش‌بینی کرد که دو طرف به توافقی در مورد یک «توافق عادلانه» دست خواهند یافت.

کاخ سفید در پاسخ به درخواست برای شفاف‌سازی اعلام کرد که ارتباطات «روتین» خود را با سایر دولت‌ها در خصوص تجارت و تعرفه‌ها حفظ کرده است. اما این اظهارات به وضوح حکایت از تغییر لحنی آشکار در پیام‌های دولت «ترامپ» در خصوص جنگ تجاری داشت، پس از چندین هفته نوسانات بازارهای مالی که ناشی از نگرانی سرمایه‌گذاران درباره برنامه‌های رئیس‌جمهور بود[2]. «بسانت» افزود: "گمان نمی‌کنم هیچ یک از طرفین باور داشته باشند که سطوح کنونی تعرفه‌ها پایدار هستند. بنابراین از کاهش آن‌ها به‌طور متقابل تعجب نخواهم کرد".

تحولات مثبت دو روزه وال‌استریت پس از اظهارات مشابه اطمینان‌بخش رئیس‌جمهور و تیم وی در روز سه‌شنبه (۲ اردیبهشت) انجام شد، در حالی که بازارها نوسان داشتند. به‌ویژه تأکید رئیس‌جمهور بر این که هیچ برنامه‌ای برای اخراج «پاول»، رئیس فدرال رزرو، ندارد، علیرغم انتقاد از او به‌عنوان «بازنده‌ای بزرگ» و اظهار اینکه "اخراج او هر چه زودتر صورت گیرد بهتر است"، قابل توجه بود. حمایت «بسنت» از ادامه نقش آمریکا در صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، پس از ماه‌ها عدم‌قطعیت، همچنین به سیاست‌گذاران جهانی اطمینان داد که اصول «اول آمریکا» دولت «ترامپ» به منزله بازگشت به انزواطلبی نخواهد بود.

روزنامه وال‌استریت ژورنال گزارش داد که دولت در حال بررسی کاهش تعرفه‌های آمریکا بر کالاهای چینی به اندازه نیمی از سطح کنونی آن‌ها، یعنی ۱۴۵ درصد است. «بسنت»، پس از ایراد سخنرانی در کنفرانس مؤسسه مالی بین‌المللی در واشنگتن، به خبرنگاران گفت که تعرفه‌های نجومی که هر دو طرف اکنون بر محصولات یکدیگر اعمال می‌کنند عملا معادل یک تحریم تجاری است.

در سه ماه گذشته، رئیس‌جمهور، با هدف بازسازی اقتصاد جهانی از طریق تقویت تولید داخلی به بهای بالا بردن هزینه محصولات خارجی، نرخ متوسط تعرفه‌های آمریکا را به بالاترین سطح خود از سال ۱۹۰۹ رسانده است. «ترامپ» بر تقریبا تمامی ۳.۳ تریلیون دلار کالای وارداتی سالانه آمریکا مالیات ۱۰ درصدی اعمال کرده است. همچنین برنامه‌هایی برای اعمال تعرفه‌های سنگین تا ۵۰ درصد بر کالاهای صدها کشور دیگر تهیه کرده است که هدف آن کاهش کسری تجاری ۱.۲ تریلیون دلاری آمریکا است. او این تعرفه‌های بالاتر را تا ۹۰ روز، برای دادن مهلتی به مذاکره‌کنندگان برای بررسی ترتیبات جدید با شرکای تجاری آمریکا، به تعلیق درآورده است.

در روز چهارشنبه (۳ اردیبهشت)، «ترامپ» دوباره ادعای مکرر خود را تکرار کرد که آمریکا با اعمال تعرفه‌ها «پول در می‌آورد»، هرچند که این تعرفه‌ها مالیاتی هستند که واردکنندگان آمریکایی پرداخت می‌کنند. او گفت: «ما دیگر کشوری نخواهیم بود که توسط هر کشوری در جهان مورد سوءاستفاده قرار گیرد». با این حال، «ترامپ» در روزهای اخیر پذیرای یک جریان از مدیران ارشد کسب‌وکارها در کاخ سفید بوده، از جمله بسیاری که به او در خصوص آسیب رساندن به اقتصادی که در حال تلاش برای بازسازی آن است، هشدار داده‌اند. روز دوشنبه (۱ اردیبهشت)، نمایندگان شرکت‌های «والمارت»، «تارگت» و «هوم‌دپوت» به رئیس‌جمهور هشدار دادند که با کاهش تجارت با چین، زنجیره تامین با اختلالات قریب‌الوقوع و قفسه‌های خالی روبه‌رو خواهد شد.

سازندگان کفش و پوشاک که به‌ویژه به تأمین‌کنندگان چینی وابسته هستند، همچنین در حال هشدار دادن در مورد تأثیرات تعرفه‌ها هستند. «استفن لامار»، رئیس انجمن پوشاک و کفش آمریکایی، گفت: "از آنجا که بخش بزرگی از پوشاک و کفش خود

1.https://www.washingtonpost.com/climate-environment/2025/04/22/trump-tariffs-imf-global-economy
2.https://www.washingtonpost.com/business/2025/04/11/trump-china-tariffs-global-economy

را از چین وارد می‌کنیم و به دلیل اینکه تعرفه‌های جدید فرصت کمی برای تغییر منبع‌یابی به شرکت‌ها داده، این نرخ‌های جدید تعرفه به زودی به کمبود محصول نهایی تبدیل خواهد شد، زیرا سفارش‌ها لغو شده یا کالاها در انبارها نگه‌داشته می‌شوند تا زمانی که توافق تجاری به دست آید".

گرچه واردکنندگان در طول سال برای وارد کردن کالاها به بنادر آمریکایی پیش‌دستی کرده بودند تا تعرفه‌های «ترامپ» را دور بزنند، اما اکنون با افزایش مالیات‌ها بر محصولات چینی، دیگر خیلی دیر شده تا موجودی‌ها را اضافه کنند و طبق گزارش «فدراسیون خرده‌فروشان آمریکا»، کشتی‌های کانتینری شروع به اجتناب از مراجعه به بنادر کرده‌اند. به گفته این نهاد صنعتی، برآورد می‌شود تا ماه اگوست تعداد کانتینرهای حمل بار که به بنادر آمریکا وارد می‌شوند، در مقایسه با ماه مشابه در سال ۲۰۲۴، حدود ۲۷ درصد کاهش یابد. «جان گُلد»، معاون «فدراسیون خرده‌فروشان آمریکا»، اظهار داشت: "پیامدهای بالقوه این روند می‌تواند شامل کاهش موجودی کالا، محدود شدن گزینه‌های در دسترس مصرف‌کنندگان و افزایش قیمت‌ها، به‌ویژه در میان خرده‌فروشان کوچک باشد".

هفته گذشته، مدیران عامل سه شرکت بزرگ خودروسازی آلمانی با رئیس‌جمهور آمریکا دیدار کردند. «بسنِت» در این‌باره گفت: "او دائماً در حال دریافت نظرات مختلف است". تغییر لحن دولت در پی هشدارهای فزاینده درباره چشم‌انداز اقتصاد ۳۰ تریلیون دلاری آمریکا صورت گرفته است. روز سه‌شنبه (۲ اردیبهشت)، اقتصاددانان بانک «گلدمن ساکس» اعلام کردند که انتظار دارند رشد اقتصادی در ادامه سال جاری به‌طور محسوس کاهش یابد، چرا که آثار تعرفه‌ها به‌تدریج بروز می‌کنند. آن‌ها پیش‌بینی کردند که تا اواخر پاییز، رشد اقتصادی آمریکا تقریبا به حالت ایستا خواهد رسید و تنها با نرخ سالانه نیم درصد ادامه خواهد یافت. همچنین، سرمایه‌گذاری کسب‌وکارها در زمینه احداث کارخانه‌ها و تجهیزات جدید پیش از پایان ماه ژوئن رو به کاهش خواهد گذاشت و مصرف‌کنندگان نیز در فاصله دو تا سه ماه آینده از سطح مصرف خود خواهند کاست.

اصطلاحات:

- Abusive Relationship = رابطه‌ی آزارگرایانه
- Eases Tone = نرم‌تر کردن لحن
- Insider Reports = گزارش‌های محرمانه
- Isolationism = انزواطلبی
- Non-News = بی‌خبری
- Stock Market Gyrating = نوسانات شدید بازار سهام
- Take A Real Toll = پیامدهای ملموس مخرب
- $Trump Coin = سکه ترامپ

منابع:

- یادداشت «پل کروگمن» در تاریخ ۴ اردیبهشت ۱۴۰۴
- یادداشت «دیوید لینچ» در واشنگتن‌پست در تاریخ ۳ اردیبهشت مورد ارجاع «پل کروگمن» در یادداشت ۴ اردیبهشت ۱۴۰۴:
- https://www.washingtonpost.com/wp-apps/imrs.php?src=https://arc-anglerfish-washpost-prod-washpost.s3.amazonaws.com/public/KEIBYIB6LDXVPOLVCJJLSEFSCQ.JPG&w=916